

Annikas dröm har alltid varit att bli lärare. Hon ville gärna undervisa och brann för ämnen som svenska och psykologi. Men ingen uppmuntrade henne. Bild: Jonas Lindstedt

Läraren Annika ser inte sina elever

Trots att Annika Thelin är helt blind jobbar hon som lärare.

– Jag fattar att jag inte kan bli kirurg eller gatupolis. Men med inställningen att det bara finns problem kommer ingenting att funka.

– Hej, Annika! God morgon, Annika! Hur mår du, Annika?

Det är tisdag morgon och eleverna som droppar in i klassrummet hälsar en i taget. Någon rör lätt vid hennes hand eller axel. Annika bekräftar: "Hej Sonam, hej Cherifa. Hur är läget Mariame?"

– Genom att memorera namn och röster vet jag vilka som är här och var de sätter sig och eleverna vet att de inte bara kan smyga in utan att säga till, säger hon och klickar i gång projektorn.

Dagens tema är transporter. Annika visar lektionsplaneringen på storbildskärmen och börjar med att låta eleverna läsa högt. Med en diskret hand på displayen, där texten omvandlas till punktskrift, följer hon texten samtidigt som hon har ögonkontakt med eleverna.

– Fint, men här står det "vilka år" i stället för "vilket år", rättar hon.

Med envishet och hjälpmedel gör hon nu sitt elfte år som lärare. Bild: Jonas Lindstedt

Efteråt förtydligar Annika att hon har en stor fördel av att kunna läsa utan att det märks.

– Det lurade lärarna under mina studier. När jag gjorde muntliga presentationer tänkte de inte på att jag faktiskt kunde läsa innantill och samtidigt le mot publiken, säger hon.

Men om läsningen går utan problem rymmer dagens lektion en annan utmaning: diagram. De kan Annika inte skanna in med sin digitala röstpenna, som annars läser upp texter för henne, utan här behöver hon hjälp med syntolkning.

– I min tjänst har jag rätt till ett arbetsbiträde två timmar i veckan. Hon hjälper mig att tolka bilder och att bedöma hur eleverna skriver för hand. Själva språkriktigheten är däremot inget problem. Jag låter eleverna läsa upp texterna för mig och så rättar vi tillsammans, muntligt eller digitalt, säger Annika.

Undervisar i Svenska för invandrare

SFI-eleverna på utbildningsföretaget Iris har numera vant sig vid att ha en blind lärare, men i början tyckte flera att det var konstigt.

– I mitt hemland kan man inte jobba om man inte kan se. Man kan sy eller trä pärlor, så från början var det en liten chock. Men nu vet vi att Annika kan hjälpa oss bra, säger Sonam Yangzom Cheshutsang som kommer från Tibet.

Flera av eleverna kommer fram med post-it lappar där de skrivit vitsord om Annika som de vill ska stå med i reportaget. "Tålmodig" "uppriktig" och "snäll" är ord som upprepas. Eleverna förklarar att de inte saknar något och att de är glada över att Sverige är ett land där alla får en chans.

Annika säger att att en del kan ta på sig offerkoftan i hennes klassrum och säga saker som "ingen vill anställa mig eftersom jag är invandrare".

– Nähä, kan jag svara, och ingen vill anställa mig eftersom jag är blind. Vi får helt enkelt göra så gott vi kan med det vi har.

På lunchen går Annika en promenad med sin ledarhund Jackie. Bild: Jonas Lindstedt

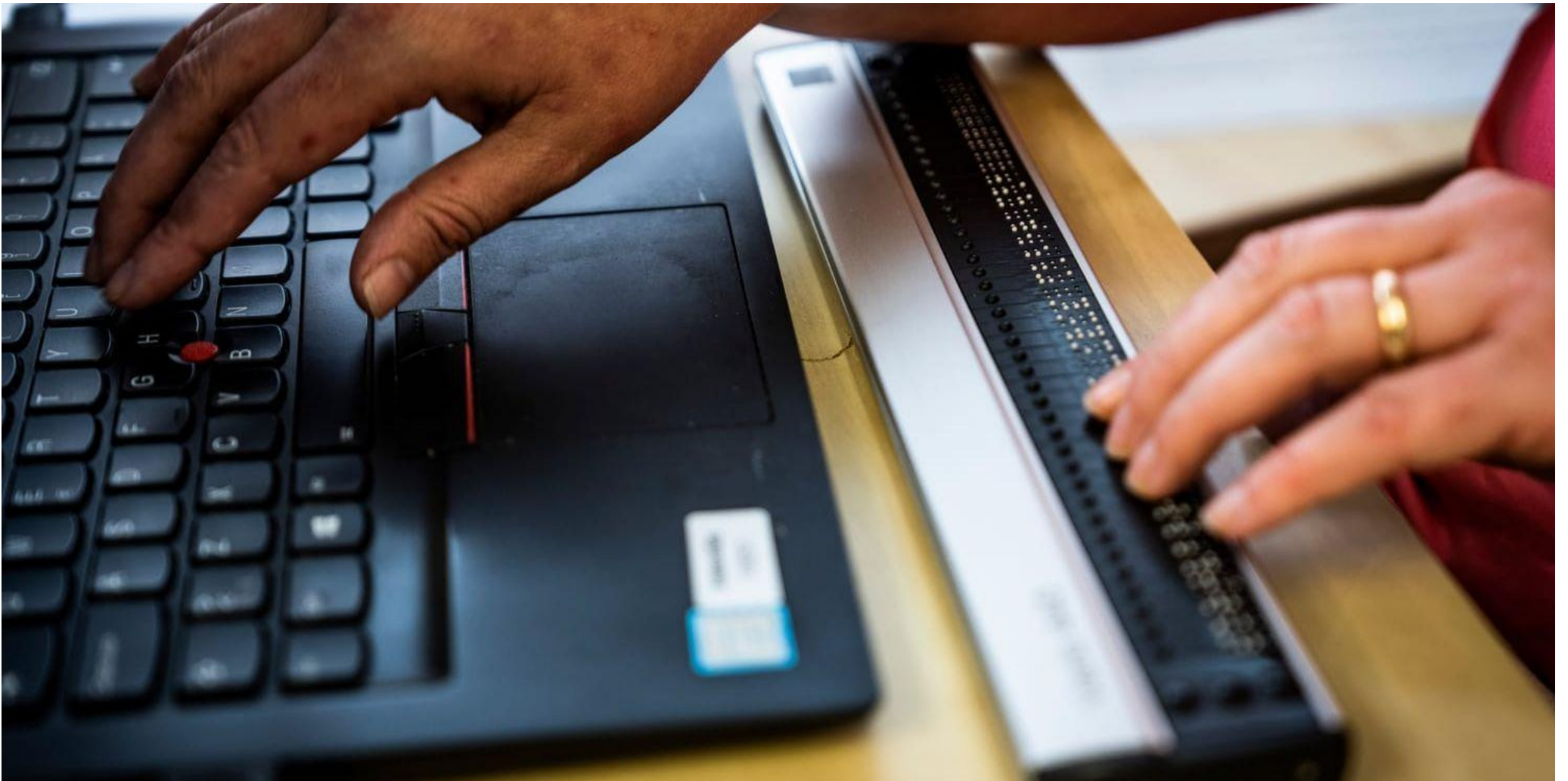
På så sätt kan hon känna att hon ger både eleverna och kollegorna tillgång till en ny dimension. Som att fokusera mer på vad de vill, i stället för vad de kan eller inte kan.

För egen del har hon alltid gått sin egen väg. Uppvuxen i en familj med tre syskon, där ingen gjorde något väsen av att hon var blind, fick hon lära av sina misslyckande och också gå i vanlig skolklass, men med tillgång till assistent.

Hon är glad att hon slapp internatskolan för synskadade i Tomtebodas och i stället fick ha kvartryggheten i hemmet. Trots familjekärleken flyttade hon ut så fort hon blev myndig. Argumentet var att hon måste se om hon kunde klara sig själv, och det gjorde hon, även om saker som matlagning tog lång tid i början.

Drömmen om att bli lärare fanns tidigt, men annat kom emellan och hon blev i stället ombudsman på synskadades riksförbund.

– Jag fick jobbet på meriten att jag var blind och arbetsuppgifterna handlade om att uppmärksamma saker som inte fungerar. Ett jätteviktigt arbete, men det passade inte mig, eftersom det handlade om att påpeka fel och jag blir i stället så himla glad när något fungerar, säger hon.

Annikas dröm har alltid varit att bli lärare. Bild: Jonas Lindstedt

– Ojdå, tänkte jag, med den inställningen kommer det nog inte att fixa sig. Så jag tänkte att det är bäst att jag kollar runt själv.

Hon kontaktade Hulebäcksgymnasiet och blev mottagen med öppna armar.

– En del elever ställde frågor i början, men snart märkte de att skillnaden med mitt sätt att undervisa är mindre än man tror. Att nästan allt material numera är digitalt underlättar såklart, säger hon.

Men även om Annika har förmågan att se möjligheter förbereder hon sig alltid på att bli ifrågasatt.

– Jag utgår från att alla tycker att det är en dålig idé och att jag måste bevisa att jag klarar av att göra ett bra jobb och att hitta strategier för att få allt att fungera. Hittills har jag inte fått några klagomål, men å andra sidan – de som tycker att det är mest konstigt kanske inte säger något.

Tog sig ensam till intervjun

Känslan av att slå i underläge sporrar henne att ständigt utmana sig själv. Som inför första jobbintervjun då hon ensam tog sig till rätt adress och sal och dessutom hann besöka toaletten medan hon väntade.

– Arbetsgivaren blev imponerad, men för mig var det egentligen ingen konst, jag hörde ju var närmaste toalett låg och följde ljudet.

En effekt av synskadan är att hon inte kan bli påverkad av elevernas utseende.

– Om folk har skinnbrallor med nitar eller kostym och slips är ju helt oviktigt för lärandet. Här kan jag ha en fördel eftersom jag är tvungen att verkligen lyssna på eleverna. Å andra sidan har ju jag också fördomar baserade på hur folk låter eller rör sig, men jag har andra fördomar än seende.

I korridorerna är det svårt att hålla jämna steg med Annika. Hon hittar utan och innan och slänger ibland ut den vita kappen mot väggen för att orientera sig. I en korg på hennes rum ligger ledarhunden Jacke och väntar på att hjälpa henne att ta sig hem till familjen, som förutom Annika består av hennes fru, fyra tonårsbarn och ytterligare en ledarhund.

– Jo, mitt liv förvånar nog en del. Jag har fått höra saker som ”det konstigaste med dig Annika är inte att du är blind”. Och det är klart, med facit i hand var det kanske exempelvis inte så smart att studera heltid med fyra småbarn. Men jag har aldrig väntat länge nog för att någon ska hinna avråda mig.

Carina Haglind Ahnstedt
Göteborgs-Posten
2023-11-19